

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ»

Змістовий модуль

«ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ»

	для студентів
спеціальності	012 Дошкільна освіта
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	012.00.02 «Педагогіка і методика дошкільної освіти»

Київ – 2019

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від “4” 09 2019 року № 11

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Г.І. Іванюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.02 «Педагогіка і методика дошкільної освіти»

“5” вересня 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми

Г.В. Беленька

Робочу програму перевірено

“___” _____ 2019 року

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » __ 20__ р., протокол № __

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика за формою навчання	
	денна форма	заочна форма
Психологія		
Вид дисципліни		обов'язкова
Мова викладання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів / годин		10 / 300
Курс		5
Семестр		9,10
Кількість змістових модулів із розподілом:		10
Обсяг кредитів		10
Обсяг годин, в тому числі:		300
Аудиторні		36
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		30
Самостійна робота		234
Форма семестрового контролю		залік – 9 сем., іспит – 10 сем.
Змістовий модуль «Психологія розвитку дитини»		
Курс		5
Семестр		9
Обсяг кредитів		4
Обсяг годин, в тому числі:		120
Аудиторні		16
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		104
Форма семестрового контролю		залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів із методологічними основами вивчення процесів розвитку, науковими дослідженнями й здобутками у сфері психології розвитку дитини, віковими та індивідуальними особливостями формування особистості, взаємозв'язку навчання та розвитку, формування професійно орієнтованих знань, умінь, навичок та психологічної готовності до їх застосування у педагогічній практиці.

Завдання навчальної дисципліни:

- реалізація системного підходу до висвітлення проблем розвитку особистості у діяльності та спілкуванні, що сприятиме узагальненню студентами психологічної інформації з різних джерел та розвитку критичного мислення;
- формування знань про психологічні механізми та закономірності розвитку дітей, про зв'язок між процесами соціалізації й індивідуалізації;
- усвідомлення специфіки дозрівання та формування, динаміки психічного розвитку в онтогенезі, рушійних сил розвитку, рівнів і результатів розвитку, кризових явищ у розвитку дитини;
- розвиток інтегральної (здатність розв'язувати практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування психологічних знань) та загальних (інформаційної, комунікаційної, рефлексійної, самоосвітньої) компетентностей, необхідних менеджерам систем якості дошкільної освіти для успішної професійної взаємодії та особистісного розвитку.

2. Результати навчання за дисципліною

- володіти знаннями про взаємозв'язок навчання і розвитку та психологічні механізми навчально-виховних впливів на особистісний розвиток дітей, що дозволить осмислювати, розуміти й критично аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають, та діяти соціально відповідально;
- виокремлювати, описувати й оцінювати біологічні, соціальні, культурні складники розвитку соціально-психологічних явищ та їх роль у становленні зростаючої особистості, у дошкільному віці, зокрема;
- розуміти психологічну сутність і враховувати особливості провідної діяльності, суперечностей, сензитивних періодів та соціальної ситуації розвитку в груповій та індивідуальній роботі з дітьми;
- проводити дослідження і володіти сучасними методиками вивчення вікових та індивідуальних особливостей та можливостей дітей з різними рівнями розвитку;
- визначати стратегію врахування вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, зокрема дітей з інвалідністю, в освітньому процесі ЗДО;
- аналізувати міжособові стосунки дітей, інтерпретувати отримані результати, робити висновки з метою організації ефективної взаємодії, створення розвивального середовища та забезпечення атмосфери психологічного комфорту;
- розуміти психологічну природу соціально-психологічних явищ, зокрема розгортання інтеракційних процесів у малій групі;
- прогнозувати та проектувати ефективну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу ЗДО на засадах етики професійного спілкування;
- працювати в команді, в групі, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі міжособистісної взаємодії.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна робота
	Усього	Лекції	Семіна	Практичні	Лабораторні	МК	
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології розвитку							
Тема 1. Розвиток і формування особистості в онтогенезі	14	2					12
Тема 2. Вікові та індивідуальні особливості розвитку	14		2				12
Модульний контроль							
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль 2. Психологія розвитку дитини: раннє дитинство							
Тема 3. Фізичний та психічний розвиток немовляти	14	2	2				12
Тема 4. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці	14						12
Модульний контроль							
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль 3. Психологія розвитку дитини: дошкільний вік							
Тема 5. Психологічні особливості розвитку дитини у дошкільному віці	16	2					14
Тема 6. Особистісний розвиток дитини дошкільного віку	18		4			14	
Модульний контроль							
Разом	34	2		4			28
Змістовий модуль 4. Психологія розвитку дитини: молодший шкільний вік							
Тема 7. Психологічні особливості розвитку дитини у молодшому шкільному віці	16	2					14
Тема 8. Особистісний розвиток дітей молодшого шкільного віку	14					14	
Модульний контроль							
Разом	30	2					28
Усього	120	8	4	4			104

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ

Тема 1. Розвиток і формування особистості в онтогенезі

Поняття про розвиток. Філогенез. Онтогенез. Фактори розвитку (біологічні, соціальні, суб'єктні). Дозрівання, формування, самореалізація. Рушійні сили та механізми розвитку. Інтеріоризація та екстеріоризація. Соціалізація та індивідуалізація. Теоретичні та практичні завдання психології розвитку.

Психічний та особистісний розвиток в онтогенезі. Розвиток індивіда та формування особистості. Загальні закономірності розвитку (нерівномірність, інтеграція, диференціація, пластичність). Поняття про сензитивні та латентні періоди. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій Л.С. Виготського. Діалектичний взаємозв'язок навчання та розвитку. Діалектика рівнів і ступенів психічного та особистісного розвитку.

Основні поняття теми: детермінація, дискретність, диференціація, дозрівання, інтеграція, індивід, індивідуальність, інтеріоризація, екстеріоризація, латентний період, особистість, суперечності, нерівномірність розвитку, пластичність, психічний розвиток, розвиток, сензитивний період, формування.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [5, 6, 7, 8]

Тема 2. Вікові та індивідуальні особливості розвитку

Поняття про вік. Хронологічний вік. Психологічний вік. Вікова періодизація розвитку особистості та її психологічні критерії. Підходи до вікової періодизації психічного розвитку (за: Г.С. Костюком, Д.І. Фельдштейном, Е. Еріксоном). Вікова періодизація Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Темпи розвитку. Прискорений розвиток. Обдаровані діти. Затримки та відставання психічного розвитку дітей. Поняття про компенсацію. Кризові явища у розвитку.

Основні поняття теми: вундеркінди, зона ближчого розвитку, компенсація, криза розвитку, обдарована дитина, провідна діяльність, психічні новоутворення, рівень актуального розвитку, соціальна ситуація розвитку, темпи розвитку.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 6, 7, 9]

Лекція 1. Вікові та індивідуальні особливості розвитку дитини в онтогенезі
Семінарське заняття 2. Проблема періодизації дитячого розвитку

Змістовий модуль II.

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ: РАННЄ ДИТИНСТВО

Тема 3. Фізичний та психічний розвиток немовляти

Пренатальний розвиток, народження та їх вплив на розвиток дитини. Характеристика фази новонародженості. Рефлекси та їх значення в житті дитини. Комплекс поживлення.

Взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку немовляти. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Безпосереднє емоційне спілкування як провідна діяльність немовляти. Характеристика психічних новоутворень періоду немовляти.

Основні поняття теми: пренатальний розвиток, фаза новонародженості, атавістичні рефлекси, комплекс поживлення.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 5, 6]

Тема 4. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці

Психічний розвиток у ранньому дитинстві. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Предметно-маніпуляційна діяльність та її значення для психічного розвитку дитини. Розвиток мовлення. Розумовий розвиток дитини у ранньому віці. Передумови формування особистості. Криза 2(3)-х років. Найважливіші психічні новоутворення і їх значення для розвитку особистості у ранньому віці.

Основні поняття теми: безпосереднє емоційне спілкування, дитяча шпитальність, предметно-маніпуляційна діяльність, наслідування, негативізм, криза 2(3)-х років.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 5, 6]

Лекція 2. Особливості розвитку в ранньому дитинстві

Семінарське заняття 2. Психологічні особливості дітей раннього віку.

Змістовий модуль III.

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ: ДОШКІЛЬНИЙ ВІК

Тема 5. Психологічні особливості розвитку дитини у дошкільному віці

Особливості фізичного та психічного розвитку дошкільників. Характеристика новоутворень у дошкільному дитинстві (супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції і моральні почуття).

Основні поняття теми: феномен центрації, децентрація мислення, супідрядність мотивів, первинні етичні інстанції.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5]

Тема 6. Особистісний розвиток дитини дошкільного віку

Розвиток мотивів поведінки і формування самосвідомості дітей дошкільного віку в діяльності. Роль ігрової діяльності у розвитку дітей дошкільного віку. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність. Спілкування і розвиток мовлення. Когнітивний розвиток. Розвиток емоційно-вольової сфери. Соціальний розвиток. Психологічна готовність дітей до школи. Значення дошкільного віку у формуванні особистості дитини.

Основні поняття теми: сюжетно-рольова гра, роль, сюжет, репродуктивна уява, продуктивна уява, децентрація мислення, супідрядність мотивів, моральні почуття.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5]

Лекція 3. Розвиток і формування особистості у дошкільному віці.

Практичне заняття 1-2. Вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей дошкільного віку: стратегії педагогічної взаємодії.

Змістовий модуль IV.

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ: МОЛОДШИЙ ШКІЛЬНИЙ ВІК

Тема 7. Психологічні особливості розвитку дитини у молодшому шкільному віці

Особливості соціальної ситуації розвитку у молодшому шкільному віці. Психічна перебудова пов'язана зі вступом дитини до школи, роль учителя в цьому процесі.

Розвиток молодших школярів в учіннєвій діяльності. Особливості розвитку уваги та умови її вдосконалення у навчальному процесі. Розвиток пізнавальних процесів: відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уяви. Розвиток відчуттів і сприймання у процесі навчання. Розвиток пам'яті та мисленнєвих процесів. Передумови розвитку творчої уяви. Формування теоретичного ставлення до знань.

Основні поняття теми: учіння, теоретичне ставлення до знань, писемне мовлення, довільність психічних процесів, внутрішній план дій, критичне мислення.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 5, 6, 7, 8]

Тема 8. Особистісний розвиток дітей молодшого шкільного віку

Особливості розвитку особистості у молодшому шкільному віці за періодизацією Е. Еріксона, Д.І. Фельдштейна, Д.Б. Ельконіна. Психологія потреб і мотивів молодших школярів. Динаміка ставлення і розвиток особистісної спрямованості.

Розвиток самосвідомості та самооцінки молодших школярів. Формування характеру. Особливості розвитку емоційно-вольової сфери. Розвиток уміння конструктивно керувати емоціями.

Розвиток здатності молодших школярів співпрацювати в групі, в команді. Найважливіші психічні новоутворення і їх значення для розвитку особистості молодших школярів. Психологія дорослішання.

Основні поняття теми: рефлексія, пізнавальний інтерес, довільність психічних процесів, словесно-логічне мислення, самосвідомість, самооцінка.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 5, 6, 7, 8]

Лекція 4. Навчання і розвиток дітей молодшого шкільного віку.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для заочної форми навчання

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1

Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	2	2	-	-
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	2	20	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Разом		38	55	45	33
Максимальна кількість балів - 88					
Розрахунок коефіцієнта (для заліку) - $88 \text{ б.} : 100 \text{ б.} = 0,88$ РК = 0,88					
Розрахунок коефіцієнта (для іспиту) - $88 \text{ б.} : 60 \text{ б.} = 1,466$ РК = 1,466					

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Проаналізуйте основні закономірності розвитку дитини	12	5
2	Зробіть порівняльний аналіз теорій розвитку (дві теорії на вибір)	12	5
3	Проаналізуйте соціальну ситуацію розвитку, провідну діяльність і основні психічні новоутворення дітей раннього віку	14	5
4	Підготуйте есе «Кризи розвитку: небезпеки і відкриті можливості»	14	5
5	Проаналізуйте соціальну ситуацію розвитку,	14	5

	провідну діяльність і основні психічні новоутворення дітей дошкільного віку		
6	Проаналізуйте основні лінії особистісного розвитку дітей дошкільного віку	14	5
7	Проаналізуйте основні лінії особистісного розвитку дітей молодшого шкільного віку	12	5
8	Обґрунтуйте власне розуміння висловлювання Г.С. Костюка: "Особистість завжди розвивається як індивідуальність. Її індивідуальна своєрідність неповторна". Результати роботи подайте у вигляді есе	12	5
	Разом	104	40

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль відсутній.

5.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Формою семестрового контролю є залік. Підсумкова оцінка за залік виставляється за результатами проміжного контролю й оцінюється за 100-бальною шкалою відповідно до кількості набраних балів. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою. Якщо за результатами проміжного контролю під час вивчення психології студент набрав менше, ніж 35 балів, то для одержання заліку потрібно пройти повторний курс.

Психологія є інтегрованою дисципліною, її вивчення продовжуватиметься у 10 семестрі і завершуватиметься іспитом. Набрані кожним студентом бали до іспиту оцінюватимуться за 60-бальною шкалою. Розрахункові коефіцієнти подані в таблиці 6.1.

5.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Дайте визначення понять «розвиток», «дозрівання», «формування».
- Дайте визначення понять «філогенез», «онтогенез», «психічний розвиток».

- Охарактеризуйте рушійні сили психічного розвитку.
- Яка роль біологічних та соціальних факторів у розвитку особистості?
- Зробіть психологічний аналіз закономірностей психічного розвитку.
- У чому сутність сензитивних та латентних періодів розвитку?
- У чому суть діалектичного взаємозв'язку навчання та розвитку?
- Проаналізуйте механізми розвитку: інтеріоризація та екстеріоризація.
- Охарактеризуйте особливості розвитку у фазі новонародженості.
- Яке значення безумовних та умовних рефлексів в житті людини?
- Який вплив спілкування з дорослими на розвиток емоційної сфери, пізнавальних процесів і моторики дитини у віці немовляти?
- Яке значення має прямоходіння для психічного розвитку дитини раннього віку?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 1-3 років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Опишіть соціальну ситуацію розвитку в ранньому дитинстві.
- Як відбувається розвиток мовлення і мислення у ранньому віці в предметно-маніпуляційній діяльності?
- Охарактеризуйте особливості розвитку самосвідомості дітей раннього віку.
- Кризові явища у розвитку. У чому сутність кризи 2(3)-х років?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 3-6 (7) років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Охарактеризуйте особливості розвитку особистості дитини дошкільного віку.
- Дайте психологічну характеристику розвитку діяльності дошкільників: ігрової та трудової.
- Чому розвиток дошкільників безпосередньо пов'язаний із сюжетно-рольовою грою?
- Які особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників?
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дітей раннього віку та дошкільників.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери дітей дошкільного віку?
- Охарактеризуйте розвиток дітей в дошкільному дитинстві: супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній

діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції, моральні почуття.

- За якими показниками можна визначити ступінь розвитку готовності дитини до школи?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 6–10 років за періодизацією Е. Еріксона.
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 6–10 років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Охарактеризуйте розвиток пізнавальних процесів дітей молодшого шкільного віку.
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників та дітей молодшого шкільного віку.
- Дайте психологічну характеристику розвитку діяльності молодших школярів: учіннєвої, ігрової, трудової.
- Проаналізуйте розвиток потреб і мотивів дітей молодшого шкільного віку.
- Охарактеризуйте розвиток самосвідомості дітей молодшого шкільного віку.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери молодших школярів?
- Проаналізуйте кризові явища у розвитку дитини.

5.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

6. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 120 год.:

лекції – 8 год., практичні заняття – 4 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 104 год., семестровий контроль – залік.

Модулі	ЗМ 1		ЗМ 2	
Назва модуля	Загальні питання психології розвитку		Психологія розвитку: раннє дитинство	
К-сть балів за модуль	22 бали		22 бали	
Теми	1	2	3	4
Лекції (відвідування – 2 бали)	Вікові та індивідуальні особливості розвитку дитини в онтогенезі 1 б.		Особливості розвитку в ранньому дитинстві 1 б.	
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття) 2 +10*2=22 б		Проблема періодизації дитячого розвитку 11 б.		Психологічні особливості дітей раннього віку 11 б.
Практичні заняття (відвідування, робота під час заняття – 0 б.)				
Лабораторна робота (виконання – 0 б.)				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Розвиток і формування особистості в онтогенезі 5 б.	Вікові та індивідуальні особливості розвитку 5 б.	Фізичний та психічний розвиток немовляти 5 б.	Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці 5 б.
Види поточного контролю (0 б.)				

Модулі	ЗМ 3		ЗМ 4	
Назва модуля	Психологія розвитку дитини: дошкільний вік		Психологія розвитку дитини: молодший шкільний вік	
К-сть балів за модуль	33 бали		11 балів	
Теми	5	6	7	8
Лекції (відвідування – 2 б.)	Розвиток і формування особистості у дошкільному віці 1 б.		Навчання і розвиток дітей молодшого шкільного віку 1 б.	
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття - 0 б.)				
Практичні заняття (відвідування, робота під час заняття) 2 +10*2=22 б	Вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей дошкільного віку: стратегії педагогічної взаємодії 22 б.			
Лабораторна робота (виконання – 0 б.)				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Психологічні особливості розвитку дитини у дошкільному віці - 5 б.	Особистісний розвиток дитини дошкільного віку - 5 б.	Психологічні особливості розвитку дитини у молодшому шкільному віці - 5 б.	Особистісний розвиток дітей молодшого шкільного віку - 5 б.
Вид контролю	Залік			
Сума балів і РК	Максимальна кількість балів – 88 РК – 0,88			

7. Рекомендовані джерела

Основні

1. Александров Ю. В. Психологія розвитку: навч. посібник / Ю. В. Александров. – Харків, 2015. – 336 с.
2. Берк Л. Развитие ребенка / Лаура Е. Берк. – СПб.: Питер, 2006. – 1056 с.
3. Крайг Г. Психология развития / Грейс Крайг. – СПб.: Питер, 2002. – 992 с.
4. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 346 с.

Додаткові

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – СПб.: Питер, 2009. – 400 с.
2. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум. – К.: Каравела, 2009. – 447 с.
3. Музика О.О. Творити чи витворяти, або про непусті дитячі пустощі / Олена Музика // Практичний психолог: Дитячий садок. – Київ : МЦФЕР-Україна. – 2018. – №1. – С. 27-30.
4. Музика О.О. Формування ключових компетенцій у дітей дошкільного віку засобами усної народної творчості / Музика Олена Оксентівна, Лаптінова Дар'я Григорівна // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2015. – № 2 (10). – С. 182-192.
5. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. – СПб.: Питер, 2002. – 640 с.
6. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.
7. Електронний репозиторій КУБГ - <http://elib.kubg.edu.ua>
8. Інституційний репозиторій КУБГ - <http://elibrary.kubg.edu.ua/>